

Поетична комунікація В.Свідзінського — це насамперед моноспілкування, у реалізації якого важливу роль відіграють риторичні фігури. Діалогічність риторичних і словесних зворотів цілком умовна і слугує для індивідуалізації та емоційного увиразнення мовлення, привертання особливої уваги до певних аспектів зображуваного явища, в окремих випадках використовується з композиційною метою.

Розділові знаки, що супроводжують риторичні фігури, виконують логічну та емоційно-експресивну роль. Водночас вони забезпечують інтонаційну своєрідність. Коми, знаки оклику та запитання створюють висхідну інтонацію, підвищення об'єднує мовленевий потік, завдяки цьому в поезії В.Свідзінського відбувається пом'якшення, послаблення семантичної напруги поетичного мовлення.

Бачимо тенденцію до розширення обсягу висловлювання та збільшення кількості структурних одиниць у межах самої риторичної фігури (це стосується не тільки запитань, а й звертань та емфаз).

Отже, за допомогою риторичних фігур у творчості В.Свідзінського формується щира, розважлива, переконлива інтонація, альтернативна щодо інших інтонаційних типів та найвідповідніша меті передачі філософського змісту віршів і опису власного міфосвіту, альтернативної реальності.

м. Луцьк

Наші презентації

Замовляння / Упоряд., передмова, примітки М.К.Дмитренка; художнє оформлення М.О.Коваленко. — К.: Видавець Микола Дмитренко, 2007. — 124 с. (Серія "Народна творчість". — Кн. 9).

"Замовляння" — дев'ять книжка-мініатюра в серії "Народна творчість". Збірка складається з дев'яти тематичних розділів, до яких увійшли українські народні замовляння, шептання, заклинання, молитви. У зразках народної поетичної магії відбилися давні уявлення про світ, "ці твори виникали як органічна потреба досягти ладу у фізичному, психічному житті, господарюванні", — пише в передмові М.Дмитренко. Видання містить матеріали, узяті з друкованих джерел ХІХ—ХХ ст., записи упорядника, примітки.

Голосіння, тужіння, плачі / Упоряд., передмова М.К.Дмитренка; художнє оформлення М.О.Коваленко. — К.: Видавець Микола Дмитренко, 2007. — 152 с. (Серія "Народна творчість". — Кн. 10).

"Голосіння, тужіння, плачі" — десята книжка-мініатюра в серії "Народна творчість". Досі, окрім збірника І.Свенціцького (1912 р.), наукового академічного видання цих творів не було. До книжки ввійшли раніше неопубліковані записи видатної збирачки фольклору з Поділля Н.Присяжнюк (узяті з архівів) та відомого сучасного фольклориста й етнографа В.Мицика з Черкащини (особисто передав для публікації). Розраховано на тих, хто вивчає обряди, звичаї, фольклор українців.

Ю. Ш.

Болючі для митця питання екології, він протиставляє цивілізацію незайманому світові природи, людей – тваринам (вірші “Риб ловлять...”, 44; “Простелили шосе...”, 45; “То був величезний світ”, 46; “Спочатку ви жили в лісі”, 47 та ін.), у його віршах наявний і мотив апокаліпсису. Хоча переважно М.Воробйов пише верлібрами, зрідка трапляються римовані рядки, особливо із внутрішніми римами, удається поет і до алітерацій та асонансів; як і В.Голобородькові, йому властиве використання фольклорних прийомів, зокрема паралелізму. Деякі його поезії герметичні.

Микола Воробйов творить для витончених поціновувачів поетичного слова, він “...незбагнений, парадоксальний, спостережливий, неповторний, із багатющою уявою – аж до галюцинацій, що межують із молитвою абсурду”³, як спостеріг М.Дмитренко. Безсумнівно, книжка “Вибраного” не для “проковтування”, а для повільного читання, глибинного спілкування із словом поета.

³ Дмитренко М. Будівничий таємничого храму Микола Воробйов: поезія сорокаліття // Воробйов М. Без кори: Вибране. – С. 626.

Наші презентації

Юрій Балега. 3 відстані часу: Спогади та есе. – Ужгород: Гражда, 2006. – 308 с.

Книжка містить спогади та есе автора про факти й події, явища й людей, які так чи так надихнули його на роздуми чи конкретні дії, зокрема на реагування словом. І саме тому їх не можна назвати ностальгійними образками із пройденого й пережитого. Це прискіпливий, а часом і дошкульний, а іноді й різкий, проте здебільшого з ліричною ноткою діалог із собою і світом тодішнім з відстані часу. Проте й від сьогодні не втечеш, і тому книжка не сприймається як данина минулому, швидше це спроба з відстані років озирнутись довкола й оцінити минуле й сучасне.

Ференц Н.С. Поетичні горизонти Закарпаття: Літературно-критичні статті. – Ужгород: Мистецька лінія, 2006. – 416 с.

Ціле тисячоліття Закарпаття було відділене від України й перебувало під владою Угорщини, а згодом Чехії, але населення зуміло відстояти й зберегти мову, літературу, культуру. Ідея незалежності та соборності України завжди знаходила відгук у творах найнепересічніших митців Закарпаття. До цієї книжки ввійшли розробки літературознавчих студій про актуальні проблеми поезії Закарпаття. Авторка подає широку панораму українського поетичного процесу на Закарпатті у ХХ ст., розкриває творчі пошуки провідних письменників краю, які стали невід’ємною частиною української літератури. У статтях поезія розглядається з погляду національної ідеї. Літературний процес розвивається динамічно, постійно вдосконалюючись і оновлюючись. Прийдуть молоді поети, які, не забуваючи своїх попередників і використавши їх досвід, скажуть своє слово про уроки історії і сьогодення.

С.С.

тих часів, коли місто намагалися позбавити українськості, його давньої й питомої ідентичності та культурних цінностей. Нагадуючи читачеві про знищення шедеврів Олександра Архипенка як про один із ганебних епізодів недавньої історії Львова, поет малює моторошну картину: “на / смітнику / лежали / геніальні / речі / було / їм там / незручно / й / соромно... / Своєю / наготою / вони / захоплювали / Світ... / смітник / знаходився / поруч / музею...”

Як указує Віктор Остапчук, Трачева поезія “напрочуд органічна, тобто щира та емоційна, відверта і трагічна, сповідальна (а сповідальність — необхідна ознака поезії!). Якщо звернутися до послідовного ряду трансформації зовнішнього світу “відчуття — думка — почуття”, то поезію концентровано-метафоричну можна пов’язати з першим його елементом, де все відбувається на рівні символів, поезія медитативна, філософська розростається із другої складової ряду, урешті, третій елемент формує сповідальну лірику. Безперечно, тут жодних меж. Вони розмиті, плавні, а тому непомітні. Вірш Трача тяжіє до третього масиву” (з передмови до зб. “Розмова без масок”, 1994). Справді, у Трачевій ліриці переплітається кілька настроєвих мотивів, а крайнощі — пристрасне переживання та раціонально-філософська рефлексія — парадоксально уживаються “під одним дахом”.

Хоча останнім часом І.Трач став видавати менше (це зумовили клопоти зі здоров’ям), його активна творча діяльність триває. Отже, варто сподіватися нових поезій, а також поповнення бібліотеки “Зерен”, де знайдуть місце цікаві відкриття сучасного літпроцесу.

м. Краків, Польща

Наші презентації

Козлов А.В. Духовність як літературознавча категорія: Монографія. — К.: Акцент, 2005. — 272 с.

У монографії розглядається проблема духовності людини — персонажа, конкретного твору, творчого доробку одного, окремо взятого письменника чи якогось певного періоду літературного процесу. Концепція духовності літератури базується на наслідках ґрунтовного дослідження процесу формування уявлень про душу, дух і категорію *духовність* у різних галузях людської діяльності й різних галузях науки. Такий підхід на шляху до вивчення духовності літератури може започаткувати новий напрямок у літературознавстві.

Л.Є.Шкляр, А.Г.Шпиталь. Під знаком Нобеля: Лауреати Нобелівської премії з літератури. 1901–2006. — К.: Грамота, 2006. — 504 с.

Щороку, 10 грудня, у день смерті Альфреда Нобеля король Швеції урочисто вручає лауреатам дипломи, спеціальні медалі та грошові премії (приблизно 1 млн. доларів). Шведській академії наук заповідано визначати і вручати премію письменнику, який за заповітом А.Нобеля “створив видатний твір ідеалістичного спрямування”. Увесь процес висунення, присудження та відзначення лауреатів Нобелівської премії детально продуманий. Книжка містить понад сто статей про видатних письменників світу — Нобелівських лауреатів із літератури, де коротко розповідається про основні віхи їх життя і творчості з науковим аналізом та широко поданою бібліографією. Опубліковано також нобелівські промови, традиційно виголошені лауреатами при отриманні премій.

С.С.

теоретики й історики кіно: Георг Садоул (Georges Sadoul), Левіс Якобс (Lewis Jacobs), Ігор Монтажу (Igor Montažu), Джон Говард Лавсон (John Howard Lawson), Лай Лейда (Lay Leyda) та інші” (318), — акцентує далі дослідник.

Два останні розділи книжки віддано постатям, які відіграли надзвичайно важливу роль у поширенні української культури в Польщі і світі. Перший із них — Олександр Лотоцький, професор студій Православної Теології у Варшавському університеті, а також керівник кафедри історії православних Слов'янських Церков та Румунської Церкви, співторець Українського Наукового Інституту у Варшаві. Другий — це наш сучасник Дмитро Павличко, поет, перекладач та есеїст, політик і дипломат, палкий прихильник польсько-

українського єднання, почесний доктор honoris causa Варшавського університету.

У найновішій книжці Степана Козака проаналізовано чимало явищ, фактів, біографій та подій і зроблено це ерудовано та з неприхованим захопленням. Написана польською мовою, книжка наближає до польськомовного читача розлогий ареал дуже присутніх проблем України й тим самим допомагає досягнути своєрідності як власної історії, філософії, культури, так і сусідньої, братньої. Нова розвідка “Z dziejów Ukrainy: Religia. Kultura. Myśl społeczna” — це, отже, цінна розвідка для читача, зацікавленого глибинними проблемами української культури в її найширшому розумінні.

*Василь Назарук, Валентина Соболь,
Катерина Якубовська-Кравчик*

м. Варшава

Наші презентації

Кур'єр Кривбасу. — 2007. — №214-215 (вересень-жовтень).

Проза представлена повістю Софії Майданської “Сподіваюся на Тебе” (завершення), Олега Солов'я “Танцююча зірка”, Володимира Яворського “Напівсонні листи з Діамантової імперії і Королівства Північної Землі” та оповіданнями Романа Рудюка. Драматургія — драмою-оперетою Василя Махна “Coney Island”. Поезія — добірками Богдана Бойчука “Пробираючись крізь сни”, Віктора Виноградова із книжки “Малювання Наркіса” та Уляни Глібчук “Не-знання”.

У “Витоках” — “Про дослідження родоводу Павла Тичини” Юрія Тичини, чотири оповідання Сергія Пилипенка (1923—1927) та шкід до його портрета Ростислава Мельникова, розвідка Василя Марка до 85-річчя І.Чендея, шість статей Ігоря Костецького з передмовою

Марка Роберта Стеха “Оглянувшись на півстоліття...”

У “SCRIPTIBLE” — статті Василя Голобородька “Національний колорит” чи національний зміст казкового нарративу”, Вол.Даниленка “Покоління в українській літературі ХХ — початку ХХІ століть”, Вол.Базилевського “Імпресії та медитації”, Вол.Цибулька “Філософ західної брами раю” (про Тараса Возняка), Ніли Зборовської (роздуми з приводу роману Є.Кононенко “Жертва забутого майстра”), Ігоря Бондаря-Терещенка “Переведи мене через made in”, Євгена Барана “Самодостатність літературознавчої ходи Степана Хороба”.

“Бодлерівські” поезії П'єра Жана Жува (1887—1976) зі збірок “Шлюб”, “Піт крові”, “Небесна речовина” переклав Олег Жупанський (розділ “Універс”).

В.Л.

Васьків М.С. Український роман 1920-х – початку 1930-х років: генерика жанрів й архітектоніка: Монографія. – Кам'янець-Подільський: Буйницький О.А., 2007. – 208 с.

У монографії докладно аналізуються окремі романи письменників – представників красного письменства 1920-х рр. ХХ ст. Адже період 1920 – поч. 1930-х рр. – найплідніший в історії української літератури й дав багато визначних імен і творів. Упродовж тривалого часу була відсутня всяка інформація про багатьох авторів, їхні твори, літературні течії й угруповання. Означена проблема остаточно не розв'язана й сьогодні, тому що багато творів цього періоду не перевидавалися, що часто пов'язано з накладеним за радянських часів табу на багатьох письменників і їх твори. Деякі з них були реабілітовані й надруковані, хоч і вибірково. Автор, використавши дослідження попередників, висловлює у книжці власну концепцію зародження, структурування й розвитку українського роману цього періоду. Теоретичні положення ілюструються докладним аналізом текстів романів, які стали класикою нашої літератури, а також маловідомих або навіть зовсім невідомих широкому науковому й читацькому загалу.

С.С.

Нові гоголезнавчі студії: Вип. 5 (16). – Ніжин: ТОВ “Видавництво “Аспект-Поліграф”, 2007. – 414 с.

Новий випуск “Студій” присвячений 200-літтю від дня народження письменника. На його сторінках розглядаються різноманітні проблеми вивчення творчої спадщини Миколи Гоголя. Зокрема, зроблені спроби осягнути загальні питання художнього доробку письменника (С.Абрамович, А.Гольденберг, В.Кривонос, І.Мегела), аналіз рецепції творчості Гоголя І.Франком (Ю.Барабаш), сучасною жіночою літературою постмодернізму (Г.Улюра). У розділі “Comparative” розглядаються питання діалогу Гоголя та представників Великої польської еміграції (П.Михед), висвітлюється реакція польського читача і критики на останній переклад “Тараса Бульби” в Польщі (І.Рождественська). У збірнику вміщено здійснений Т.Михед переклад англomовної праці американського дослідника В.Гришка, який висвітлює паризькі контакти Гоголя з Б.Залеським і А.Міцкевичем. Рецензійний відділ репрезентують рефлексії О.Балдіної та П.Михеда, а на запитання анкети відповідають Н.Крутікова, В.Денисов і В.Казарін. Бібліографічний відділ подано російськомовною (В.Казарін, В.Воропаєв) та україномовною (Л.Гранатович, К.Ісаєнко, Н.Кузьменко) бібліографією останніх років, а також матеріалами до бібліографії “Т.Г.Шевченко і М.В.Гоголь” (П.Михед).

Н.Сквіра

Київська Русь. – 2007. – Кн. 5 (XIV). ВОНА.

Відкривається “Віднайденням жінки” Юлії Підмогильної. Поезія – “Дещо щоденне” Маріанни Кіяновської та “Літстудія “Перехрестя” (Вікторія Осташ, Вал.Захарченко-Бурцева, Альбіна Маляр, Антоніна Окініна, Надія Садова); проза – “Книга радості” Юрія Ананка (відгук Оксани Плаксі), дві новели Атанайї, “Не Боварі” Ол.Апалькова (“Заборонена зона”). У розділі “Барабан” – розмови О.Шарговської із Б.-О.Горобчуком, Є.Поветкіна із сестрами Тельнюк, Л.Крупницького із художницею-ілюстраторкою Терезою Проць, Богдани Козаченко із Лією Шевою. Уміщено відгуки: на М.Матіос “Містер і місіс Ю-Ко в

країні укрів” Я.Голобородька, на Л.Пономаренко “Помри зі мною” Н.Литвинової, на Марію Римар “Білий слон” Лери Лауди, на Марину Гримич “Егоїст” Анни Процук, на С.Ушкалова “БЖД” Б.-О.Горобчука. У рубриці “Голос” Людмила Таран пише про Париж — “Вгору, все вище! Та не відірватися од землі”. У “Питанні №1” Л.Фінкельштейну відповідають брати Капранови.

Київська Русь. — 2007. — Кн. 6 (XV). Велика Волинь.

Відкривається сонетами І.Римарука “Хай прилітають пташки, / Хай проминають віки — / Їх не вловити. / Кельнерко! Каву на трьох: / Віршник, Художник і Бог — / Мудрі як діти” (відгук О.Плаксії “Три поверхи вертепу”). Також відбувається перше знайомство в КРУ з молодими авторками літстудії “Лесин кадуб” Оксаною Гундер, Ольгою Ляською (керівник літстудії звітує про нараду молодих літераторів у Луцьку), Оленою Пащук, Ганною Луцьок та ін. Побажаємо їм злетіти “на крилах листяних / По небу, що пахне Словом” (Ольга Буць)... Широко подана проза романом П.Кралюка “Діоптра, або Дзеркало, в якому бачимо не лише себе, а й інших, подорожуючи в часі та просторі”, новелою В.Слапчука “Пані і бож”, “Легендами Рівного” Олени Захарченко, документальною повістю Олеса Бережного “Лебедине озеро”, новелою Альгерда Бахаревича “Дар заїкання” (пер. з білорус. Богдани Матіяш) у “Забороненій зоні”. Своєрідним коментарем до ще не виданого роману О.Забужко “Музей покинутих секретів” є її есе “Повернення до Грацу”. Уміщено цікаві розмови Д.Стуса з волинянином Юрком Покальчуком про його життєві і творчі авантюри та з журналістом, письменником і редактором газети й радіо “Сім’я і дім” І.Корсаком про його задуми та депутатську роботу. На “Питання №1” відповідає Тарас Лютий.

Волинь літературна. — Вип. 2 / Ред. В.Гей, упоряд. І.Ольшевський. — Луцьк, 2005. — 64 с.

Збірник знайомить із творчістю письменників, що народились або певний час жили й працювали на Волині. Складається із трьох розділів: “Волинське коріння роду і слова” (П.Волинський, Г.Жемко, С.Трофимук, Р.Братунь, С.Рудик, О.Богачук, К.Шишко, М.Малиновська, Л.Летанська), “Наш край додав їм творчої наснаги” (Г.Орлівна, М.Білецький, М.Олійник, М.Хижко, В.Ревуха, В.Лучук) та “Нові книги письменників Волині”.

В.Л.

ПАМ’ЯТКА ДЛЯ АВТОРІВ

Журнал “Слово і Час” висвітлює питання історії, теорії та сучасної практики літературного руху, загальнокультурного життя. Виходячи з принципів об’єктивності та плюралізму, редакція не вважає за обов’язкове поділяти всі погляди і положення авторів, завдяки чому зберігає і природний ґрунт для конструктивної полеміки.

Неодмінними вимогами до матеріалів, що подаються на розгляд редколегії, є достеменність наведених фактів, посилань на всі використані джерела, точність у цитуванні.

Статті та інші матеріали (крім листів) подаються до редакції українською мовою, обсягом не більше друкованого аркуша; посилання розміщуються внизу сторінки.

Статті подавати в комп’ютерному наборі — як текстовий файл без переносів у словах у текстовому редакторі Microsoft Word у розширенні RTF на стандартній дискеті; можна надсилати електронною поштою: jour_sich@iatp.org.ua; www.word-and-time.iatp.org.ua.

До дискет обов’язково мусить бути подана виразна роздруковка статті у 2-х примірниках, виконана шрифтом не менше 14 кегля через 2 інтервали 28 рядків на сторінці.

До статті додається анотація (на 600-800 знаків) українською, російською та англійською мовами.